

Pashto

د تازه راغليو كسانو
لپاره د سويډن ښوونه
او روزنه

د ۷ څخه تر ۱۵ كلنو کوچنيانو لپاره ښوونځي او د ساعت تيري كور

Skolverket

د سویدن بنوونه او روزنه په پدې ډول ده

اکثره ځوانان له دې څخه وروسته درې کاله په لیسې کې درس لولي. تازه راغلي خلک چې دایمي اقامه لري، حق لري چې د هغې کال د پسرلي شپږ ماشتني دورې پای ته رسيدو څخه مخکې خپلې د لیسې زده کړې پیل کړي، په کوم کال چې شل کلنۍ عمر ته رسیږي؛ او پناه غوښتونکي یې باید د ۱۸ کلن کیدو څخه مخکې پیل کړي. خود ځینود بریالیتوب نمر و غوښتنه اعتبار لري. لیسې د پوهنتون او پوهنځي او یا د مستقیما په دنده بوختیدلو لپاره چمتو کوي.

ستاسې کوچنی د یوکلنۍ عمر ته رسیدو سره سم وړکتون کې شاملیدلی شي. په وړکتون کې لوبې خورا اړینې دي. کله چې ماشوم د ۶ کالو عمر ته ورسېږي نو بیا د وړکتون ټولګي کې شاملیدلی شي. وړکتون او د وړکتون ټولګی دواړه د خپلې خوښې دي. ټول کوچنیان د ۷ کلنۍ عمر شاوخوا څخه ابتدای بنوونځی پیلوي او دا اجباري وي. د زده کړو مکلفیت د ۱ ټولګي څخه نیولی تر ۹ ټولګي پورې اعتبار لري، په دې مانا چې ابتدای بنوونځی پوره ۹ کاله دوام لري.

ټول کوچنيان ښوونځي ته ځي

د عادي ښوونځيو نه علاوه خاص ښوونځي هم شتون لري چې د هغو کوچنيانو لپاره يو بدیل دی څوک چې کوم ډول معيوبیت ولري مثلاً په غوړو کاڼه وي او يا په يو وخت په گڼ شمير معيوبیتونو اخته وي. زده کړو ته د زده کونکي اړتياو ته په ښکاره پام سره سمون ورکړل شوی وي. خاص ښوونځي لس کاله دوام لري. ابتدايي ښوونځي وړيا دی. دا په دې مانا چې تاسې د زده کړې، کتابونو او درسي موادو په بدل کې پیسې نه تادیه کوئ. د ښوونځي دوډی هم وړيا ده. زده کوونکي باید صحتي پاملرنې، درسي او مسلکي لارښوونې او د ښوونځي کتابتون ته لاسرسی ولري.

ابتدایي ښوونځي اجباری دی. ټول کوچنيان دلته ۹ کاله درس لولي. اکثره کوچنيان د هغې کال د مني سمسټر څخه په لومړي ټولکي کې زده کړه پیلوي په کوم کال چې د ۷ کالو عمر ته رسیږي. ځینې درسي کلونه ۲ شپږ میاشتني دورې لري- یوه د مني او یوه د پسرلي. که چېرې ستاسې کوچنی د عقلي ودې اختلال لري نو کولای شي چې په ځای یې ځانکړي ښوونځي کې شامل شي کوم چې د هر زده کوونکي شرایطو سره سم برابرېږي. په دې هکله نور مالومات د نوموړي ښوونځي په بابت کتابچه کې ولولئ.

د پوهې گډ اهداف

حقونه په ښوونځي کې هم په هغه کچه اعتبار لري لکه څومره چې زموږ باقي ټولنه کې لري. آیا ستاسې کوچنی د سويډني ژبې علاوه بله مورنۍ ژبه لري؟ آیا ستاسې په کور کې په همدې ژبه خبرې کوئ؟ په داسې حال کې کوچنی د مورنۍ ژبې زده کړو حق لري. دا کيدای شي د ژبې خوښې، د زده کونکي په خوښه او يا د ښوونځي عادي وختونو نه علاوه بل وخت کې د تدریس په څير ترسره شي.

تاسې کولای شئ چې د دولتي او شخصي ښوونځيو له جملې څخه يو خوښ کړئ. دې ته له پامه پرته چې تاسې کوم ډول ښوونځي خوښوئ د پوهنې مقتضا يو ډول دي. د ټولو ښوونځيو تدریس د پوهنې قانون او د درسي پلان له مخې اداره کېږي. ستاسې کوچنی د پوهې ترلاسه کولو سرپرته نورو سره د ناستې ولاړې او افهام او تفهيم تمرین هم کوي. ټول زده کونکي بايد خپل چاپېريال ته په درنه سترگه وگوري. دوی بايد پوه شي چې ټول وگړي جنس، دين او معيبيت ته له پامه پرته يو ډول حقوق لري. جمهوريت او بشري

نمرې د ۶ ټولگي څخه

عريضه کوي. ترټولو کم شرايط په ۸ مضامينو کې برياليتوب او لورو زده کړو ته د چمتووالي پروگرامونو لپاره په ۱۲ مضامينو کې برياليتوب دی. د نمرې ۶ درجې شتون لري: A، B، C، D، E، او F. A تر ټولو لوړه درجه ده او E د برياليتوب ترټولو ټيټه درجه ده. F د ناکامۍ مانا لري.

ښوونځي د ۶ ټولگي څخه نمرې ورکول پيلوي. ستاسې ماشوم بيا د ۹ ټولگي وروستۍ شهادتنامې پورې هر سمستر کې نمرې اخلي. نمرې دا په ډاگه کوي چې ستاسې د کوچني پوهه د ښوونځي غوښتنو سره څومره مطابقت لري. که چېرې يوزده کونکي هدفونو ته رسيدو کې ستونزو سره مخامخ وي نو بايد ځانگړی ملاتړ ترلاسه کړي. ستاسې ماشوم وړاندې د نوموړې شهادتنامې په اساس لیسې ته

د پوهې مقتضا د نمر و تعیین کوي

تاسې او ستاسې کوچنی په شپږ میاشتو کې اقل یو ځل د ښوونکي سره لیدنه کتنه کولای شئ. دا د پرمختګ مرکې په نوم یادېږي. په دې غونډه کې تاسې د کوچني د مکتب چارو او دا چې زده کوونکی څومره خوشاله دی، په بابت خبرې اترې کوئ. دواړه تاسې او کوچنی ته موقع درکول کېږي چې اغیزه ولري او مشورې ترلاسه کړئ چې کورنۍ څرنګه د زده کوونکي په زده کړو کې مرسته کولای شي.

ښوونځی د پوهې مقتضا لري چې دا په ډاګه کوي چې کوچنيان باید کم نه کم څه یاد ولري او د همدې له مخې بیا نمرې ټاکل کېږي. په ټولو ښوونځیو کې یو ډول مقتضا اعتبار لري. که چېرې زده کوونکی د پوهې مقتضا نه پوره کولو خطر سره مخامخ وي نو حق لري چې ځانګړی ملاتړ ترلاسه کړي. کلي آزمویښي د دریم ټولګي څخه په ځینو مضامینو کې اخیستل کېږي. کلي آزمویښي د ښوونکي سره مرسته کوي چې ستاسې د کوچني د پوهې ارزونه وکړي او عادلانه نمرې وټاکي.

د ابتدایي ښوونځي اړین مقررات

که چېرې ستاسې کوچنی غیرحاضروي پرته له دې چې تاسې خبر ورکړی وي نو ښوونځی باید هماغه ورځ تاسې ته خبر درکړي. دا راز نامشروع غیرحاضري په نتایجو کې ثبت څخه. د درس په جریان کې معیارونه او ارزښتونه هم مخې ته ایښودل کېږي. ښوونځی باید د سپکاوي مخنیوی وکړي او د مساواتو لپاره هلې ځلې وکړي. خونديتوب او د درس په وخت آرامي اړینه ده. کوم زده کوونکی چې د درس په وخت نظم کېدوډوي د ښوونکي لخوا ځنډل کېږي. که چېرې دا هم ګټور ثابت نشي نو شاگردان د درس باقی کړی د ټولګي څخه بهر تېروي او یا د ښوونځي ساعتونو ختمیدلو وروسته هم ایسارېږي. خو په لومړي ګام کې ښوونکي د شاګرد سره د خبرو اترو له لارې ستونزه هواروي.

ابتدایي ښوونځی اجباري دی. په درسي ساعتونو کې ګډون د زده کړې یو عمده شرط دی. د سرپرست په حیث تاسې مسؤل یاست چې کوچنی مو باید ښوونځی ته ولار شي او په درسي ساعتونو کې ونډه واخلي. زده کوونکي د دوشنبې څخه نیولې ترد جمعي ورځې پورې ښوونځی ته ځي. شنبه، یکشنبې او نورې عامې د رخصتۍ ورځې رخصت وي. کوچنيان په دوې کې او د کرسمس په وخت نسبتا اوږده رخصتي لري.

که چېرې ستاسې کوچني لپاره رخصتي پکار وي نو باید د مکتب مدیر سره اړیکه ونیسئ. همدا راز که چېرې تاسې خپل کوچنی د تدریس له کومې برخې څخه آزادول غواړئ نو هم دا لاره ونیسئ. خود دې لپاره غښتلي دلایل باید شتون ولري او نباید د کوچني د پوهې مقتضا پوره کولو امکاناتو په لار کې خنډ جوړ کړي.

ښوونځی خوښول

ځینې ښوونځي ځانونه مشخص کوي. دوی د بیلګې په توګه کیدی شي ځانګړي د ورزش صنفونه ولري او یا کوم ځانګړی ډول د ښوونې او روزنې طرز ولري.

کوچني ته په لومړي ګام کې په هغې دولتي ښوونځي کې ځای ورکول کېږي کوم چې د ده د کور سره تړتولو ډیر نږدې وي. خو په شرط د دې چې ځای پکې موجود وي تاسې کوم بل، دولتي یا شخصي ښوونځی هم غوره کولای شئ.

تاسې او ستاسې کوچنی په خپله خوښه د ولسوالۍ دننه یا بهر یو ښوونځی غوره کوئ. ولسوالۍ خپل ښوونځي لري خوشخصي هم شتون لري. ټول ښوونځي وړیا دي، یعنې ښوونځي ته تګ کوم لګښت نه لري.

یو شخصي ښوونځي کیدای شي د یو تجارتي شرکت، خیریه موسسې یا ټولنې لخوا پرمخ بیول کېږي. د دوی دروازې د هر چا پرمخ پرانیستې وي او د تدریس کړنلاره او د پوهې مقتضا د دولتي ښوونځیو سره یو ډول وي.

د ښوونځي وخت پای ته رسیدو څخه وروسته د ساعت تیرۍ کور

د ساعت تیرۍ کور د ورکتون ټولګې څخه نیولې ۱۳ کلنۍ پورې کوچنیانو ته هرکلی وایي. د ښوونځي برعکس د ساعت تیرۍ کور ته کوچنی لېږل لګښت لري. د لګښت کچه د ولسوالۍ لخوا ټاکل کېږي. د ۱۰ څخه نیولې ۱۲ کالو عمر پورې کوچنیان په یو آزاد د ساعت تیرۍ فعالیت کې هم برخه اخیستلی شي. که چېرې تاسې کار او یا زده کړو کې مشغول نه یاست نو دا یو غوره متبادل کیدی شي. تاسې او ستاسې کوچنی په خپله تصمیم نیسی چې کوم وختونه او څومره ډیر کډون باید ولري.

د مور او پلار په صفت تاسې ته باید موقع مساعده وي چې کار روزگار او یا زده کړه وکړئ. په داسې حال کې ستاسې ماشوم د ښوونځي رخصتیدو څخه وروسته د ساعت تیرۍ کور ته تللی شي. د ساعت تیرۍ کور عموماً د ښوونځي دننه او یا ورسره نږدې شتون لري. د ښوونځي او ساعت تیرۍ کور کار کوونکي د یو بل سره همکاري کوي ترڅو د ساعت تیرۍ کور کې ستاسې د کوچني وخت خوندي او په زړه پورې تیر شي. د ساعت تیرۍ کور د ښوونې او روزنې یو ډلپیز فعالیت دی چې د زده کوونکي ودې ته ملاتړ او تحریک ورکړي.

تاسې اړين ياست

دا تاسې ياست چې خپل کوچني ته ترټولو نږدې ياست. که چېرې تاسې پوښتنه لرئ او يا د کوم څيز په اړه اندېښنه لرئ نو د کوچني ښوونکي او يا بل په ارتباط کې کس سره خبرې وکړئ. تاسې همدا راز هر شپږ مياشتو کې د پرمختګ يوې غونډې په ترڅ کې د کوچني ښوونکي سره ليدنه کتنه کوئ. دا اړينه ده چې د ښوونځي چارې د کور په همکاري سره ترسره شي. برسیره پر دې دا يوه ښه موقع ده چې په دې اړه خبرې وشي چې آيا کوچنی مو خوشاله دی او ښوونځي کې څرنگه رفتارلري. تاسې د ميندو پلرونو په غونډه کې د ښوونکي او نورو ميندو پلرونو سره ليدنه کوئ ترڅو د فعاليت او د راروان لپاره څه په پلان کې نيول کيږي، په هکله عمومي خبرې اترې وکړئ. ستاسې پوښتنې او نظر دلته هم د اهميت وړ دي.

Den svenska
skolan för
nyanlända

Beställningsuppgifter:

Fritzes kundservice
106 47 Stockholm
Telefon: 08-690 95 76
E-post: skolverket@fritzes.se
www.skolverket.se

Beställningsnr: 15:1460

ISBN: 978-91-7559-174-2

Bilder: Folio, Michael McClain,
Matton, Johnér, iStock

Illustratör: Helena Halvarsson

Grafisk form: Jupiter Reklam

Grafisk produktion: Space360

Översättning: Space360

Tryck: Lenanders Grafiska, 74088

Skolverket

skolverket.se/nyanlanda